ARCHIEF
VLAAMSE RAAD
TERUGBEZORGEN

Stuk 150 (19804981) – Nr. 1

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1980-1981 1 JULI 1981

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer H. Deleeck C.S. –

houdende oprichting van een Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Na de staatshervorming is er een unieke gelegenheid om het sociaal welzijnsbeleid in eigen handen te nemen. Dit veronderstelt tevens, over de onderscheiden administratieve diensten heen, de uitbouw van een intellectuele structuur die het geheel van het welzijnsbeleid omvat en bovendien beleidsvoorbereidend wetenschappelijk onderzoek organiseert. Wij stellen voor dit te verwezenlijken door de oprichting van een Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau.

Planning gebeurt in ons land overwegend economisch ; het sociale wordt vaak slechts in bijkomende orde behandeld. Daarom is een afzonderlijke instelling nodig, die zich uitdrukkelijk en zelfstandig met het sociale bezig houdt. Dit komt trouwens geheel overeen met de persoonsgebonden materie waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is. In Nederland functioneert aldus het Sociaal en Cultureel Planbureau sedert 1973 (Besluit van 30 maart 1973).

Inhoudelijk zal het Sociaal en Cultureel Planbureau zich bezig houden met de studie van de sociale en culturele ontwikkeling en met de wetenschappelijke voorbereiding van het welzijnsbeleid (artikel 2).

Het voorwerp van de planning strekt zich uit over het sociaal domein in brede zin, dus inbegrepen cultuur, vrijetijdsbesteding en maatschappelijk werk. Als dusdanig is ze ook niet beperkt tot deze materies die exclusief of partieel onder de bevoegdheid van de Vlaamse Executieve vallen, maar strekt zich ook uit tot deze materies waaromtrent eventueel op nationaal

vlak beslissingen worden genomen. Het Sociaal en Cultureel Planbureau moet de wetenschappelijke voorwaarden voor de conceptie van een coherent sociaal welzijnsbeleid tot stand brengen door zelf onderzoek te verrichten, maar vooral door het ordenen en verwerken van bestaande informatie uit ambtelijke statistieken en onderzoeken, tot voor het beleid rechtstreeks bruikbare gegevens (artikel 3). Het Sociaal en Cultureel Planbureau kan daarbij de bestaande tekorten in informatie of in verwerking van informatie aanwijzen.

Structureel moet het Sociaal en Cultureel Planbureau een actieve verbinding vormen tussen 1) de Vlaamse Executieve en de administratie, 2) het overlegorgaan (of de organen) dat bevoegd is te adviseren inzake welzijnsbeleid, 3) de universiteiten die onderzoek verrichten op dat domein, en 4) de provinciale instanties die gelast zijn met het advies of de uitvoering op dit domein. Het Sociaal en Cultureel Planbureau vervult aldus essentieel een integratieve functie.

Terloops zij gewezen op de wenselijkheid de adviserende overlegfunctie toe te vertrouwen aan één Hoge Raad voor het Welzijnsbeleid, die de taak zou overnemen en voortzetten van alle bestaande maar te splitsen Hoge Raden die thans bevoegd zijn voor deelaspecten van het welzijnsbeleid (minder-validen, huisvesting, gezin enzovoort).

Evenzeer is het wenselijk per provincie tot afzonderlijke instellingen te komen die verantwoordelijk zijn voor het welzijnsbeleid, tenzij deze taak volledig zou kunnen waargenomen worden door de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen ; dit valt echter te betwijfelen omdat deze vooral gericht zijn op economische ontwikkeling.

Om deze functie te vervullen worden aan het Sociaal en Cultureel Planbureau een aantal concrete opdrachten gegeven (artikel 4). De ruggegraat van zijn activiteiten bestaat in het om de twee jaar opstellen van een verslag over de sociale en culturele toestand en ontwikkeling in de Vlaamse Gemeenschap ; zulk document moet de beleidsverantwoordelijken inlichten over de feitelijke stand van zaken.

Aldus wordt tevens een tekort opgevuld : haast alle Westerse landen (Canada, Duitsland, Engeland, Frankrijk, Japan, Nederland, Noorwegen, Verenigde Staten, Zweden) beschikken over zulk sociaal verslag.

Het Sociaal en Cultureel Planbureau kan voorbereidend werk verrichten voor het sociale en culturele gedeelte van het plan (artikel 4, 2).

Met het oog hierop, maar evenzeer bij andere aangelegenheden, is het wenselijk systematische samenwerking te organiseren met de meer gedecentraliseerde instanties, in feite op provinciaal niveau (artikel 4, 3) ; sociale planning moet zowel op het moment van de behoeftenformulering als van de uitvoering tot stand komen in eng contact met diensten die dicht bij de plaatselijke bevolking staan.

Meer dan vroeger moet toegepast sociaal-wetenschappelijk onderzoek kunnen betrokken worden bij de voorbereiding van het welzijnsbeleid. Een eerste poging daartoe werd gedaan door het Nationaal Onderzoeksprogramma Sociale Wetenschappen lste en 2de fase (19751978 en 1978-1981) onder coördinatie van de Diensten voor de Programmatie van het Wetenschapsbeleid. Deze nationale taak werd tot nog toe met overgenomen door een Vlaamse overheidsinstantie ; deze functie zal opgenomen worden door het Sociaal en Cultureel Planbureau. Het sociaal-wetenschappelijk onderzoek moet in Vlaanderen gestructureerd worden, zowel in het belang van de

uiteindelijke gebruikers van de resultaten (de overheden en de sociale en culturele organisaties) als in het belang van de producenten (die te vaak in het sociaal luchtledige werken, onder meer bij tekort aan contacten met en vragen vanwege de gebruikers). Opsplitsing in allerlei onderwerpen en verkaveling in vele onderzoekseenheden moeten vermeden of afgebouwd worden. Het Sociaal en Cultureel Planbureau zal hierbij een rol spelen, enerzijds door contacten en afspraken met onderzoeksinstellingen te organiseren, uiteraard op basis van vrijwillige samenwerking, anderzijds door een globaal sociaal-wetenschappelijk onderzoeksprogramma – gefinancierd door de Vlaamse overheid en uitgevoerd door alle universitaire onderzoeksinstellingen – te ontwerpen, te begeleiden en achteraf de resultaten hiervan over te brengen naar de overheidsdiensten (transfert-functie). De universitaire onderzoeksinstellingen moeten van hun kant bereid zijn de formele voorwaarden van het beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek te aanvaarden (artikel 4, 4).

Verder kan het Sociaal en Cultureel Planbureau studies uitvoeren of adviezen opstellen op voorstel van de overleginstantie die bevoegd is voor het welzijnsbeleid (artikel 4, 5) ; de Minister van de Vlaamse Gemeenschap kan uitdrukkelijk opdrachten geven en de administratieve instanties kunnen de Minister hierom verzoeken (artikel 5).

Het Sociaal en Cultureel Planbureau heeft het statuut van een wetenschappelijke inrichting van de Staat. Het Sociaal en Cultureel Planbureau moet werken in voeling met de administratieve overheden, maar moet zich toch voldoende autonoom kunnen opstellen om niet te vervallen tot een studiedienst voor louter onmiddellijk en praktisch gebruik.

De praktische inrichting van het Sociaal en Cultureel Planbureau hangt af van de Minister van de Vlaamse Gemeenschap, Voorzitter van de Vlaamse Executieve (artikel 7). Hij bepaalt de administratieve indeling van het Sociaal en Cultureel Planbureau, alsmede het statuut van het wetenschappelijk personeel. Zolang de Vlaamse Executieve niet door de Vlaamse Raad in zijn midden gekozen is, worden, ingevolge artikel 23 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, bovenvermelde uitvoeringsmaatregelen door de Koning vastgesteld.

Het is wenselijk, om versnippering te voorkomen van de krachten, dat bestaande maar in het raam van de staatshervorming te splitsen publiekrechtelijke sociaal-wetenschappelij ke onderzoeksinstellingen zouden opgenomen worden in het Sociaal en Cultureel Planbureau (artikel 8).

Opgemerkt zij dat het in de bevoegdheid van de Vlaamse Executieve ligt om de ganse materie die behandeld wordt in dit voorstel van decreet, te regelen bij koninklijk besluit.

Bij de oprichting verdient het aanbeveling rekening te houden met de ervaringen opgedaan door het Nederlands Sociaal en Cultureel Planbureau. Een overzicht van de werking en de structuur ervan is te vinden in : Th. H. Roes, Het Sociaal en Cultureel Planbureau en de sociale planning, Mens en Maatschappij, 1980, blz. 129-157.

Ter informatie geven we een aantal thema's behandeld door het Nederlands Sociaal en Cultureel Planbureau (al dan niet in samenwerking met universiteiten), naast of in verband met zijn tweejaarlijks Sociaal Cultureel Verslag :

– Culturele veranderingen en ontwikkeling van leefstijlen ;

– Sociale atlas van de vrouw ;

– Etnische minderheden ;

– Ontwikkeling van de vraagkant van het sociaal en cultureel terrein ;

– Planningsprocedures op sociaal en cultureel terrein ;

– Tertiaire inkomensverdeling ;
– Financiële gevolgen decentralisatie ;
– Personeelsvoorziening kwartaire sector ;
– Bejaarden ;
– Onderzoek media ;
– Justitie in welzijnsverband ;
– De plaats van de arbeid in toekomstperspectief ;
– Tijdsbudgetonderzoek.

H. DELEECK

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2

Er wordt een Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau opgericht, gelast met de studie van de sociale en culturele ontwikkeling en met de wetenschappelijke voorbereiding van het welzijnsbeleid.

Artikel 3

Met het oog op de uitvoering van zijn taak zal het Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau onder meer systematisch informatie verzamelen, wetenschappelijk onderzoek coördineren en stimuleren, en zelf onderzoek verrichten.

Artikel 4

Het Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau zal onder andere de volgende opdrachten uitvoeren.

1. Ten minste om de twee jaar aan de Vlaamse Raad een verslag voorleggen over de sociale en culturele toestand en ontwikkeling in de Vlaamse Gemeenschap.

2. Voorbereidend werk verrichten voor het sociale en culturele gedeelte van het plan.

3. Samenwerken met provinciale instanties die zich bezig houden met de sociale en culturele ontwikkeling.

4. De universitaire en andere onderzoeksinstellingen uitnodigen om het toegepast sociaal-wetenschappelijk onderzoek te coördineren, en voorstellen doen voor geïntegreerde programma's van beleidsgericht sociaal-wetenschappelijk onderzoek.

5. Adviezen verstrekken aan de publiekrechtelijke overlegorganismen bevoegd voor het welzijnsbeleid, op hun verzoek.

Artikel 5

De Minister van de Vlaamse Gemeenschap en, met zijn goedkeuring, de bestuursinstanties van de Vlaamse Gemeenschap, kunnen vragen om advies en om beleidsvoorbereidend onderzoek aan het Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau richten.

Artikel 6

Het Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau kan zich rechtstreeks richten tot publieke en particuliere instellingen voor het verkrijgen van informatie in het raam van zijn opdracht.

Artikel 7

De Koning bepaalt de modaliteiten van uitvoering van dit decreet.

Artikel 8

Van bij de aanvang of later kunnen bestaande overheidsinstellingen die zich met beleidsvoorbereidend onderzoek bezig houden, in het Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau opgenomen worden.

H. DELEECK

G. VERHAEGEN

W. DEMEESTER-DE **MEYER**

J. LENSSENS

P. BREYNE

C. SMITT